

Z Kuşağında İletişim ve Yeni Eğitim Teknikleri

Communication and New Education Techniques in Generation Z

Araştırma Makalesi

Makale Bilgisi

Atıf: Barış, Ö., & Yeşilyurt, S. (2025). Z kuşağında iletişim ve yeni eğitim teknikleri. *Heterotopic View*, 3(1), 115-126.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15715146>

Gönderildiği Tarih: 28.01.2025

Kabul Edildiği Tarih: 24.04.2025

Etik Beyan: Araştırmanın yürütüldüğü süreçte gerekli etik ilkelere uyulduğu yazarlar tarafından beyan edilmiştir. Çalışma, etik kurul izni gerektirecek nitelikte değildir.

Finansman Beyanı: Yazarlar, bu çalışma için herhangi bir kişi, kurum ya da kuruluştan maddi destek alınmadığını beyan etmiştir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması olmadığı beyan edilmiştir.

Yazar Katkıları: Yazar-1 (%50), Yazar-2 (%50)

Benzerlik Taraması: Yapıldı-[Turnitin.com](https://www.turnitin.com).

Değerlendirme: Çift Taraflı-Kör Hakemlik

Hakem Sayısı: 2 (iki)

Lisans: [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License\(CC BY-NC-ND 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Research Article

Article Information

Citation: Barış, Ö., & Yeşilyurt, S. (2025). Communication and new education techniques in generation z. *Heterotopic View*, 3(1), 115-126.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15715146>

Date Received: 28.01.2025

Date Accepted: 24.04.2025

Ethical Statement: The authors declare that the necessary ethical principles were followed during the research process. The study does not require ethics committee approval.

Grant Statement: The authors declared that this study did not receive financial support from any person, institution or organization.

Conflicts of Interest: It has been declared that there is no conflict of interest among the authors.

Author Contributions: Author-1 (%50), Author-2 (%50)

Plagiarism Checks: Yes-[Turnitin.com](https://www.turnitin.com).

Review: Double-blind

Reviewers: 2 (Two)

Licence: [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License\(CC BY-NC-ND 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

HETEROTOPIC VIEW

Journal homepage: www.heterotopicview.com

Z Kuşağında İletişim ve Yeni Eğitim Teknikleri

Communication and New Education Techniques in Generation Z

Özlem BARIŞ¹, Segâh YEŞİLYURT²

Öz. Bu çalışma Z kuşağı bireylerinin içerisine doğduğu dijital döneme paralel olarak kuşak bireylerinin niteliklerini açıklamayı amaçlarken aynı zamanda bu dönem dünyaya gelen bireylerin iletişim ve eğitim özelliklerini betimsel içerik analizi çerçevesinde betimlemeyi ve Z kuşağına ilişkin ön plana çıkan iletişim, eğitim faktörlerini sıralamayı hedeflemiştir. Böylece Z kuşağı bireyleriyle daha etkin bir iletişimi gerçekleştirmek mümkün bir hâle gelirken bu kuşağın eğitim faaliyetlerine daha fazla istekli olarak katılmasını sağlayan eğilimler belirtilmektedir. Dolayısıyla çalışma hali hazırda öğrenci olan ve iş sahalarına yeni niteliklerle katılan Z kuşağı bireylerinin daha etkin bir şekilde eğitilmesine ve başarılı bir şekilde iletişime geçilmesine katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte daha iyi iletişim kurulan ve aktif öğrenme faaliyeti gerçekleştiren gelecek kuşaklar yaratılması amaçlanmaktadır. Araştırmada betimsel içerik analizi gerçekleştirilmiş elde edilen veriler temalar ve kodlar altında toplanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Z Kuşağı, Eğitim, İletişim, Yeni Teknoloji, Dijitalleşme

Abstract. This study aims to explain the qualities of generation Z individuals in parallel with the digital era in which generation Z individuals were born into, as well as to describe the communication and education characteristics of individuals born in this period within the framework of descriptive content analysis and to list the prominent communication and education factors related to generation Z. Thus, while it becomes possible to realize a more effective communication with Generation Z individuals, the trends that enable this generation to participate more willingly in educational activities are indicated. Therefore, the study contributes to more effective training and successful communication with Generation Z individuals who are already students and joining the workplace with new qualifications. In addition, it is aimed to create future generations that communicate better and perform active learning activities. In the research, descriptive content analysis was carried out and the data obtained were collected under themes and codes.

Keywords: Generation Z, Education, Communication, New Technology, Digitalization

1. Giriş

Z kuşağı bireyleri 1995 yılı ile 2000'li yılların ortasına kadar olan zamanda doğdukları düşünülen kuşak olmaktadır. Bu kuşak içerisine dünyaya geldiği dijital teknolojiler ile bütünleşmiş ve son derece teknolojik araç bağımlılığı bulunan bireylerden meydana gelmektedir ((Jain ve Pant, 2012). Yoğun teknoloji kullanımı kuşak bireylerinde aile bağlarının zayıflamasına, arkadaşlık ortamlarının sanal çerçevelere dönüşmesine, yüz yüze iletişim özelliklerinin körelmesine neden olmaktadır. Dijital teknolojilerin anlık ve hızlı değişen yapısı bu kuşakta çabuk sıkılma, zor odaklanma, statik eğitim tarzından uzaklaşma gibi sorunlar doğurmuştur (Schenarts, 2020). We Are Social raporuna göre Türkiye'de 20-24-24-29 yaş arasında 13 milyon birey bulunmaktadır (We Are Social, 2024).

TÜİK'in 2023 yılı dijital teknoloji kullanım raporuna göre 16-24 yaş arası kadın ve erkek kullanıcılar 2023 yılında ortalama %95.5 dijital medya kullanırken 2024 yılında bu oran %95.6 olarak değişmiştir. Buna ek olarak 25-34 yaş arasında dijital teknoloji kullanım oranı 2023 yılında %96.7 iken 2024 yılında bu rakam %96.8 olarak belirtilmiştir. TÜİK'in verileri 16 ve 34 yaş arası bireylerin %96.7 oranında dijital teknolojileri kullandığını göstermektedir. Bu durum, kuşağın yoğun dijital teknoloji kullanımı ile dijital yerliler olarak nitelendirilmesinin paralel seyrettiğini göstermektedir. (TÜİK, 2024).

¹ Dr., Araştırmacı, Ostim Teknik Üniversitesi, Ankara, Türkiye

² Dr., Öğretim Görevlisi, Samsun 19 Mayıs Üniversitesi, Alaçam Meslek Yüksekokulu, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü, Çağrı Merkezi Hizmetleri Programı, Samsun, Türkiye

Z kuşağı bireyleri yoğun internet ve dijital teknoloji kullanımı içerisindeyken bu kuşağın statik bir iletişim ve eğitim faaliyeti içerisine dâhil edilmesi kuşakta minimum etkileşim ve öğrenme isteği yaratmaktadır (Karadoğan, 2019). Dolayısıyla Z kuşağının eğitim hayatında daha aktif olabilmesi ve iş yaşamında da maksimum verimin elde edilebilmesi için dijital teknolojilerle entegre bir eğitim ve iş hayatının inşa edilmesi büyük önem taşımaktadır (Pekel vd., 2020). Bu çalışma dijital yerliler olarak nitelendirilen ve yoğun dijital teknoloji kullanımı gerçekleştiren Z kuşağı bireylerinin eğitim ve iletişim faaliyetlerindeki maksimum verimin oluşturulması için çeşitli yöntemler ve öneriler içermektedir. Çalışma Z kuşağı iletişim ve eğitim biçimlerini problemleştirmekte bu doğrultuda Z kuşağı bireylerinin daha aktif iletişim kurma ve öğrenme faaliyeti gerçekleştirebilmesini mümkün kılmak için önemli görülmektedir. Böylece kuşağın başarılı bir süreç bulundurduğu iletişim ve eğitim faaliyetinin gerçekleştirilmesi mümkündür. Araştırma soruları şu şekilde sıralanabilmektedir.

1- Z kuşağı bireylerinin dijital teknolojiler ile ilişkileri nasıldır?

2- Z kuşağı için ideal öğrenme teknikleri nelerdir?

3- Z kuşağının aktif iletişim ve eğitim faaliyetlerinde bulunabilmeleri için kullanılabilecek teknik ve gelişmeler nelerdir?

Araştırma soruları çerçevesinde Z kuşağı için ideal iletişim ve eğitim faaliyetleri betimlenmiştir. Betimsel analiz tekniğinin kullanıldığı araştırma çalışmada gelecekte daha nitelikli ve başarılı Z kuşağı bireylerinin inşa edilmesi için eğitimcilere ve Z kuşağı ile işbirliği içerisinde yer alan şirketlere tavsiyeler sıralanmaktadır.

2. Z Kuşağı Kimdir?

1995-2000 yılları arasında doğduğu düşünülen ancak bu tarihin zaman zaman 2000'li yılların sonrasını da kapsadığı varsayılan kuşak olarak bilinen Z kuşağı Dijital Yerliler tanımıyla büyük oranda bütünleşmiştir. Prensky yeni nesil öğrencileri "bilgisayarların, video oyunlarının ve internetin dijital dilini 'anadili olarak konuşan' öğrenciler" olarak tanımlamıştır (Prensky, 2006). Pew Araştırma Merkezi'nin tanımına göre 18-29 yaş arası genç yetişkinlere bakıldığında, rakamlar cep telefonu %99'a ve akıllı telefonla %96'ya yükselmektedir (Dimock, 2019). Türkiye'de akıllı cep telefonu kullanım oranlarına bakıldığında 16-24 yaşları arasındaki yetişkinlerin %94.5'sini oluşturduğu görülmektedir (TÜİK, 2022). Kuşağın en önemli özelliği internet teknolojilerine olan bağımlılığı olmaktadır. Bu sebeple bu kuşağın bireyleri E kuşak, İnternet kuşağı, İ kuşağı, Anında Çevrim içi kuşağı, Milenyum Sonrası Doğanlar gibi adlandırmalarla da anılmaktadır (Levickaite, 2010). Aynı zamanda Yeni Sessiz Nesil, Gen Z, Fastfood düşkünlüğü sebebiyle McDonalds Kuşağı, Yeni, Zeds, Ş Kuşağı gibi adlar da verilmektedir (Jones vd., 2007). Gen Tech, Çevrim içi Kuşak, Facebook Kuşağı, Değiştirenler ve Her Zaman Tıklayan olarak da bilinmektedir (Altunbay, 2018). Bireylerin teknolojinin bir parçası olmasından ileri gelen bu adlandırmalar kuşağın dijital dünyanın içine doğduktan sonra bu dünyada kendilerini büyük oranda güvende hissetmelerinden kaynaklanmaktadır. Online ortamları yüz yüze iletişim ortamlarından daha fazla tercih eden Z kuşağı bireyleri ben merkezli olup genellikle bireysel, sabırsız ve aceleci davranmaktadırlar (Akran, 2023). Z kuşağını önemli özellikleri arasında; internet üzerinde edindikleri bilgilerin doğruluğunu mutlak kabul etmek, körelmiş eleştirel düşünme yetisi, internetsiz hayat sürdürememek, büyük oranda internet bağımlılığı bulundurmamak (Beyaz, 2020), yüksek oranda özgüven, eğlence severlik, ekip çalışması ve işbirliği uyumu, özgürlüğe düşkünlük, hızlı bir yaşam sürme isteği, kurallara bağlı yaşamak istememe, soru ve sınavlardan hoşlanmama, statik bir eğitim tarzını benimsememe gibi davranışlar yer almaktadır (Tapscott, 2009).

Sosyal medya platformları Z kuşağı bireylerinin dış dünya güvensizliğinden korunmaları için birer sanal çember görevi üstlenmiştir. Dış dünyadan korunma çabası Z kuşağı bireylerinin teknolojik ayağına daha fazla bağımlı olmasına sebebiyet vermiştir. Özellikle akıllı telefonlarda uzun süreler geçiren Z kuşağı bireyleri oyun, müzik, dizi, film ve daha pek çok işlevi içerisinde barındırdığı için mobil telefonları "her şeyi içinde bulunduran eğlence merkezi" olarak tanımlanmaktadır (Rideout vd., 2010). Gecikmeye ve yavaşlığa tahammülü olmayan Z kuşağı bireyleri hayatlarında istikrar sağlama konusunda zorluk yaşamaktadır. Ulusal değerlerinde yoğunluğa rastlanmayan Z kuşağı bireylerinde yurtdışı çalışma ve gezme düşüncesi sıklıkla ortaya çıkmaktadır (Tóbi, 2013). Algı oranında yükseklik, hızlı tüketim, anonim ve sahte hesap kullanımı, bireysellik, yalnız yaşam eğilimi, geniş bir hayal dünyası, marka beğenisi, otoriteye boyun eğmeme, ezberci eğitimden hoşlanmama, dürüstlük gibi nitelikler de gözlemlenmiştir. Duygusal boşlukların doldurulması, fantezi arayışı, kaçış, heyecan gibi duyguların da

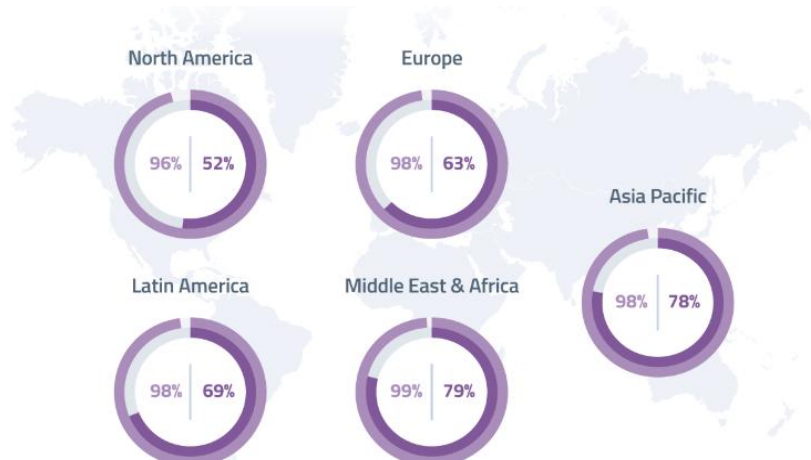
internet teknolojileri aracılığıyla gerçekleştirilebileceğine inanan Z kuşağı bireyleri siber zorbalıkla da yoğun olarak karşılaşmaktadır (Adler, 2011). Kuşağın diğer özellikleri şu şekilde sıralanmaktadır (Jain ve Pant, 2012):

- Duygusal zekâ daha az gelişmiştir.
- Aile ilişkilerine bağlılık arkadaşlara göre daha zayıftır.
- Marka sevgisi sebebiyle lüks markalara eğilim yükündür.
- Dijital dünyadan kopamama sebebiyle uyku bozukluklarının ve sanal akran düşüncesinin fazla önemsenmesi sonucunda Narsistik eğiliminin arttığı düşünülmektedir.
- Gelenekselin dışında dijital teknolojilerle birleştirilmiş bir eğitim sistemi benimsenmektedir.
- Sanal arkadaşlıklara değer verilmektedir.
- Sanal cinsel tatminler gerçekleşebilmektedir.

Aile ile birlikte geçirilen zaman azalmış ve aile tarafından sağlanan çeşitli duygular internet ortamında aranmıştır. Bu sebeple aile otoritesinin giderek yok olduğu Ş kuşağında (şımartılmış çocuklar kuşağı) çocuk erkil bir aile yapısı gelişmiş uyuşturucu kullanımı, obezite ve asosyalite artmıştır (Başal, 2014). Dijital teknolojilere olan bağımlılık sanal iletişimin ön plana çıkmasına neden olmuştur.

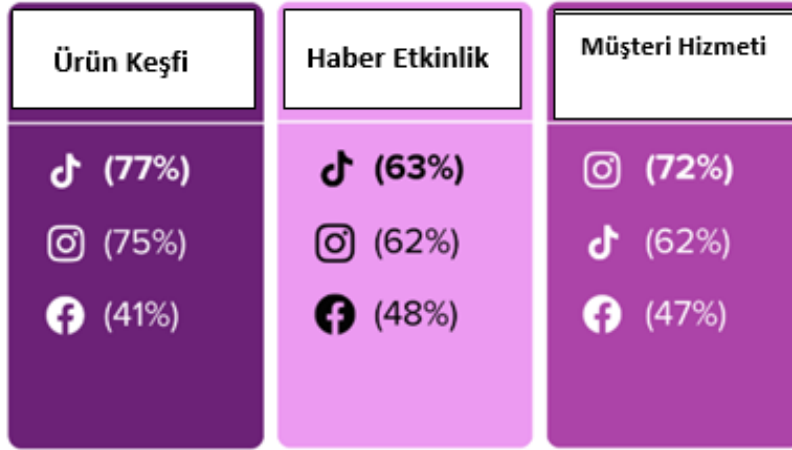
2.1. Z Kuşağı'nda İletişim

Z kuşağı, doğduğu döneme uyum sağlamakta ve bu dönemin sunduğu gelişmeleri izlemektedir. Söz konusu Z kuşağı da dijital teknolojilerin yaygın bir biçimde kullanıldığı, sanal bir ortama doğmuş bu nedenle dijital yerli adını almıştır (Prensky, 2006). Z kuşağı, uzun iletişim yerine sık iletişim gösterir. Sosyal ağlar, iletişim için ana platformlardır ve çevrim içi temasları sürdürmek, yüz yüze etkileşimlerden daha önemlidir. Z kuşağındaki bireylerin önceki kuşaklardan farklı olarak, sürekli çevrim içi erişimle duygusal bir bağ kurduğunu göstermektedir (Bakır vd., 2023). Bazı Z kuşağı üyeleri çevrim içi bağlantılarından vazgeçmeyi kendilerine verilen bir ceza olarak görmektedir. Yakın zamanda Z kuşağı "Z kuşağında insanlar akıllı teknolojiler olmadan nasıl var olacaklarını biliyorlar mı?" sorusu sorulduğunda, araştırmacılar bu sorunun cevabını "hayır" olarak bulmuşlardır. Gençlerden bazıları mobil cihaz kullanımını "uyandıığım andan itibaren, onu kullanırım. Her gün, her saat" şeklinde ifade etmiştir (Kaya ve Çiçek, 2023). Kısaltılmış, gayri resmi, uydurma kelimeler ve basitleştirilmiş dilbilgisi kullanan, görsel araçlar (emojiler, çıkartmalar, evlilikler vb.) da dâhil olmak üzere alegori ve mizahla süslenmiş kısa mesajlara daha iyi yanıt vermektedirler. Deneyimlerimize göre, yeni nesil uzmanlarımız e-postalarını kontrol etmeyi unutabilirken, sosyal medya üzerinden aynı konular hakkında bilgi alabilmektedirler. E-posta aracılığıyla gönderilen maillere geri dönüt verilmezken, Instagram, Snapchat, Telegram, WhatsApp gibi sosyal medya platformlarında anında çevrim içi olmaktadır (Güzel, 2024).

Şekil 1. Tüm dünyada z kuşağı akıllı telefon kullanım ve önem oranları (Kaynak: GWI, 2024)

Şekil 1’de Kuzey Amerika, Avrupa, Latin Amerika, Ortadoğu-Afrika ve Asya Pasifik bölgelerinde yaşayan Z kuşağı bireylerinin akıllı telefon kullanım oranı ve bu akıllı telefonlara verdikleri önem yüzdesi görülmektedir. Buna göre tüm dünyada ortalama %98 oranında akıllı telefon kullanımı temsil edilmektedir (GWI, 2024). Dünya genelinde Z kuşağının teknoloji kullanım oranı ve bu teknolojilere verilen önemin artış göstermesi eğitim tekniklerinde de bir dönüşüm ihtiyacını gerektirmektedir.

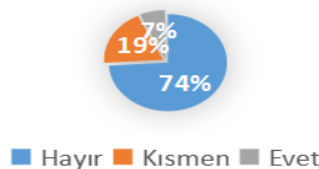
Şekil 2. Z kuşağı sosyal medya kullanım oranları (Kaynak: Sproutsocial, 2024)

Şekil 2’de Z kuşağı bireylerinin sosyal medyayı kullanım amaçları görülmektedir. Tabloya göre Z kuşağı sosyal medya platformlarını farklı amaçlarla kullanmaktadır (Sproutsocial, 2024). Z kuşağında ön plana çıkan bir diğer önemli faktör eğitim faaliyetleri olmaktadır.

2.2. Z Kuşağı’nda Eğitim

Z kuşağında teknolojiye, hız ve verimliliğe karşı bir tutkuları ve çevrim içi kanallara özgü bir öğrenme stilleri vardır (Howe ve Strauss, 2000). Z kuşağından öğrenciler oto didaktik (bireyin kendi kendini yetiştirmesi) olmaktadır. Z Kuşağı öğrencileri yeni bilgiler öğrenmek için uzman eğitmene, danışmana veya sunum yapan kişiye güvenmek zorunda olmadıklarını ve ideal öğrenme ortamını "kendim ve İnternet" olarak belirtmektedirler. “Googelama, googling” olarak bilinen internette arama yaygındır. Z Kuşağı öğrencilerinin %90’ının yeni bilgiler aramak için birincil çevrim içi platformlarının YouTube olduğunu dile getirmiştir (Seemiller ve Grace, 2016). Z kuşağı öğrenci eğitimcinin mevcut kaynaklarını kullanmak için inisiyatif alma girişimleri bulunmaktadır. Kendilerini dâhil hissettiren, kendilerini geliştirmelerine yardımcı olan, dinamik ve yaratıcılığı içeren aktiviteleri aktif olarak aramaktadırlar.

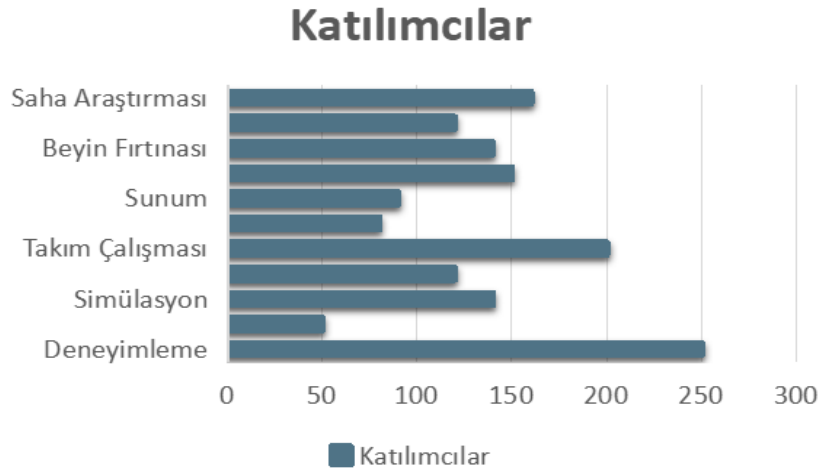
Eğitim Sisteminin Hayata Hazırlaması

Şekil 3. Z Kuşağı’na göre eğitim sistemi ve hayata hazırlama oranları (Kaynak: Seemiller & Grace, 2016)

Şekil 3’e göre Z kuşağı bireyleri Türkiye’deki eğitim sisteminin hayata hazırlama imkânını oldukça sınırlı görmektedir (Yılmaz ve Aktürk, 2021). Z Kuşağı öğrencileri yeni bilgiler öğrenmek için uzman eğitmene, danışmana veya sunum yapan kişiye güvenmek zorunda olmadıklarını ve ideal öğrenme ortamını "kendim ve İnternet" olarak belirtmektedirler. “Googelama,

googling” olarak bilinen internette arama yaygındır. Z Kuşağı öğrencilerinin %90'ının yeni bilgiler aramak için birincil çevrim içi platformlarının YouTube olduğunu dile getirmiştir (Seemiller ve Grace, 2016). Z kuşağı öğrencileri eğitimcinin mevcut kaynaklarını kullanmak için inisiyatif alma girişimleri bulunmaktadır. Kendilerini dâhil hissettiren, kendilerini geliştirmelerine yardımcı olan, dinamik ve yaratıcılığı içeren aktiviteleri aktif olarak aramaktadırlar.

Şekil 4. Z kuşağı'nın ideal eğitim biçimleri

Şekil 4 Z kuşağının en etkin bulduğu eğitim ve öğretim yöntemlerini işaret etmektedir (Yılmaz ve Aktürk, 2021). Eğitimcilerden tablodaki kalıpları göz önünde bulundurmaları beklenmektedir. Aksine, söylemlerini daha ilişkilendirilebilir hâle getirmek ve çevrim içi ortamda daha duyarlı olmak için bunları kullanmalıdır. Birçok öğretmen tarafından artık öğrencileriyle düzenli olarak sosyal medya iletişim listeleri ve tartışma grupları kurulmaktadır. Ayrıca Reddit gibi platformlarda yayınlar oluşturarak öğrencilere ulaşmaktadır. Eğitimci veya öğrenciler tarafından oluşturulan sosyal medya hesapları öğrencilerin konuları daha iyi anlamasına yönelik içerikler üretilmesine katkı sağlamaktadır (Erten, 2019). Z Kuşağı'nın özümseyen öğrenme stili (soyut kavramsallaştırma ve yansıtıcı gözlemi birleştiren) teknolojiyle entegredir. Bu kuşağın eğitiminin içerisinde eğlence olmalı, az yazı yazma, ses-video içerikleri kullanma artırılmalı. Kendi anlatmayı severken zaman sınırlandırması sevmeyen kuşak çevrim içi öğrenme yöntemini daha fazla tercih etmektedir.

Karmaşık görsel imgelere alışmışlardır. Ancak karmaşık bilgilere veya sorunlara odaklanma ve bunları analiz etme konusunda zorluk çekmektedirler. Bu nedenle bilgilerin kısa aralıklarla ve özet halinde iletilmesini beklerler ve dikkat eksikliği bozuklukları riski altındadırlar (Cretu vd., 2020). Z kuşağı teknolojiyi nihai bir hedef olmaktan ziyade bir amaca ulaşma aracı olarak görmektedirler. Kuşağı için kullanımı kolay teknoloji, faaliyetlerini düzenlemelerine yardımcı olduğu ve problem çözmeyi desteklediği için birincil bir bilgi kaynağıdır. Öğrenmede, Z Kuşağı'nda dijital materyal ve teknoloji tabanlı alıştırmalara yönelme eğilimi artmaktadır. Bu kuşağa ait bireyler bir şeyi deneyimlemeye aktif olarak katıldıklarında en iyi şekilde öğrenmektedir. Bu nedenle öğrencilerin eğitim ve bilgiye erişmesi için yönlendirilmesi gerekmektedir (Janssen ve Carredini, 2021). Resmi öğrenme durumlarında, bir sınıf ortamında ders almayı, okuma ödevleri yapmayı, analitik modelleri incelemeyi ve her şeyi iyice düşünmek için zamana sahip olmayı tercih ederler. Grup içerisinde öğrenme faaliyetinde daha başarılıdırlar. Bu sebeple öğrencilerin işbirliği yoluyla öğrenmesi öğrenmeyi kuvvetlendirmektedir. Grup içerisinde öğretim dışında birebir öğrenme yöntemini de daha etkin bulmaktadır (McCann, 2022). Z kuşağında öğrencilerin hiçbirini yalnızca belirli bir öğrenme stilini tercih etmemekte ve kullanmamaktadır. Bunun yerine öğrenme stillerinin bir kombinasyonunu tercih etmektedirler. İlk üniversite seviyesi olan ve henüz kariyerlerine yerleşmemiş olan öğrenciler öğrenmeye daha istekli olmaktadır. Diğer öğrencilerin öğrenme isteği ilgileri etrafında değişmektedir (Nicholas, 2020).

Öğrenciler kontrol sahibi olmayı sevmekte ve öğrenme prosedürlerini bireysel olarak uygulamayı tercih etmektedir. Alanlarına en uygun dersleri seçmeyi tercih etmektedirler (seçim özgürlüğü – Z kuşağının bir diğer özelliği). Bu nedenle çalışma programlarının yapısında daha fazla esneklik gerekmektedir. Geniş çalışma saatleri; işin kendisinin etkileşimli, çeşitli, iletişimsel, heyecan verici, yeni bilişim teknolojileriyle bağlantılı olması makul bulunmaktadır (Bayhan, 2020). Bilginin faydası

kategorisiyle ilgili olarak, %80'i öğrenmeyi, günlük yaşamda faydalı olabilecek, çoğunlukla pratik şeylere odaklanan bilgi edinme süreci olarak tanımlamakta yani her zaman gerçek yaşamla bağlantı aramaktadırlar. Bu kuşağın pragmatik olması gündelik hayattaki eğitim ve öğretim faktörlerini sıklıkla etkilemektedir (Francis ve Hoefel, 2018). Önceki nesillere kıyasla metin yerine resim/video/ses yoluyla öğrenmeyi tercih etmektedirler.

Z kuşağının taleplerinin özellikleri göz önüne alındığında, eğitim kurumlarının daha görsel, etkileşimli, bilgiye anında ulaşılabilen ve en önemlisi teknoloji ve sosyal medya/ağları içeren öğretim-öğrenme stratejilerini değiştirmeleri gerekmektedir. Podcast'ler, web siteleri, simülasyonlar, YouTube'daki etkileşimli öğreticiler ve İnternet tabanlı eğitim oyunları, Z kuşağının dikkatini çekebilecek teknolojilerden bazılarıdır. Twitter gibi sosyal medya, iletişim kurmak ve bilgi paylaşmak için kullanılabilir. Facebook, sınıf etkinlikleriyle ilgili tartışmalar yapmak veya güncellemeler yayınlamak için iyi bir araçtır (Alruthaya vd., 2021). Öğrenme çıktıları belirlemek ve öğrencilerin bunlara teknolojiyi kullanarak nasıl ulaşacaklarını belirlemelerine izin vermek tavsiye edilir. Örneğin, bir sorunun nasıl çözüleceğiyle ilgili videolar kaydetmek, akran değerlendirme etkinlikleri için kullanılabilir (Karina vd., 2021). Z kuşağının temel eğitim teknolojilerine ilişkin tercihleri arasında dijital araçların ve 7/24 erişilebilir olması gereken çevrim içi forumların kullanımı yer alır. Bazı örnekler arasında Sound-cloud, TED Ed, Piktochart, Canva, Twitter, Facebook, WordPress, Educlipper, Prezi, Google siteleri ve Testmoz bulunmaktadır (Hussin, 2018). Z kuşağının eğitim faaliyetlerinde etkileşimli simülasyonlar ve rol yapma oyunları gibi aktif yöntemler ve proje tabanlı çalışmaların yer alması önerilmektedir (Artırılmış gerçeklik, hologram vb).

Z kuşağı derslerden ve tartışmalardan hoşlanmazken, etkileşimli oyunlardan, işbirliği bulunan, grup olarak hazırlanan projelerden ve zorluklardan hoşlanmaktadır. Instagram, Twitter, Reddit vb. uygulamaların canlı yayınları Z kuşağı için birer eğitim faktörü olmaktadır. Bu sebeple fenomen içeriklerini çok sık takip etmekte ve uygulama girişimleri bulundurmaktadırlar. Z kuşağı bireyleri mobil uygulamalarla öğrenmeyi de sevmektedir. Dolayısıyla çevrim içi oyunlaştırılmış testler, videolar kullanılması yaygınlaştırılmaktadır (Menendez vd., 2020). Bugün Z kuşağı değişen ve gelişen teknolojilere bağlı olarak yetenekler edinmekte bu çerçevede iletişim, eğitim ve öğretim içerisinde de güncellemeler meydana gelmektedir. Söz konusu dönüşümler birçok araştırmaya konu olmuş bu çalışma da araştırmaların önerilerine odaklanmıştır.

3. Yöntem

Araştırmada Z kuşağı bireylerinin iletişim ve eğitim konularına odaklanan çalışmalar betimsel içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Araştırmada incelenen çalışmaların içerdiği tavsiyeler toplanmış böylece bulgular ortaya çıkarılmıştır. Google Scholar üzerinden gerçekleştirilen incelemede “Gen Z, Education” anahtar kelimeli çalışmalarda “advice, offer, suggestion” sözcükleri aranarak yer alan tavsiyeler listelenmiştir. Bulguların incelenmesi ve analiz edilmesi neticesinde çeşitli temalar ve kodlar ile veriler betimlenmiştir. Ayrıca verilerden elde edilen sonuçlar ile yeni bir sentez meydana getirilmiştir (Kitzinger, 1995). Betimsel içerik analizi neticesinde Z kuşağı ve eğitim anahtar kelimeleri içeren çalışmaların önerileri sınıflandırılmıştır. Araştırma incelemesiyle elde edilen veriler var olan verilerin yorumlandığı ve yeni bir sentezin sunulduğu betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Bulgunun tanımlanarak açıklanması ve sentezlenmesi araştırmada güçlü yönlerin açığa çıkması için büyük bir önem taşımaktadır (Baltacı, 2019). Araştırma ve kuşağı bireylerinin kapsamı bakımından sınırlılık içermektedir.

4. Bulgular

Araştırmadan elde edilen veriler “İşbirliği”, “İletişim”, “Teknoloji” ve “Nitelik” olmak üzere 4 farklı temada sunulan öneriler şeklinde sınıflandırılmıştır. Temalar sunulan kodların içerikleriyle ilişkilendirilmiştir. İş birliği teması için sunulan kodlar Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. İşbirliği İçin Sunulan Öneriler

Tema	Kod	Kaynak
	Grup İçi Rol Dağıtımı ile Sorumluluk Aşılama	
		Mohr ve Mohr, 2017
İşbirliği	Takım Deneyiminin Gerçekleşmesi	Holmberg-Wright vd., 2017

Ortak Diskler ve Bulutlar İçerisinde Çalışma	Hernandez-de-Menendez, vd., 2020
İş birliği Teşviki İçin Ödüllendirme Sistemi Kullanımı	Alimin ve Tukiran, 2024

Tablo 1'e göre Z kuşağı bireylerinin aktif işbirliğine yönelik olarak grup içi rol dağıtımı, takım deneyiminin artırılması, ortak disk, bulut teknolojisi gibi kullanımların artırılması, işbirliği için teşvik edici ödüllerin verilmesi şeklinde öneriler sunulmuştur.

Tablo 2. İletişim İçin Sunulan Öneriler

Tema	Kod	Kaynak
İletişim	Kısa öz iletişim kurma	Hampton ve Keys, 2017
	Günün her saatinde rehberlik ve destek için ulaşma imkânı için sosyal medyayı kullanma	McCoy, 2020
	Sözlü anlatımın yanı sıra tiyatral faaliyetlere yönelmek	Pandit, 2015

Tablo 2'de Z kuşağı bireylerinin iletişim faaliyetlerine yönelik olarak öneriler sıralanmıştır. Buna göre Z kuşağının iletişim yeteneklerine bağlı olarak kısa öz iletişim kurulması, 7/24 kesintisiz online iletişim kurmanın sağlanması ve sözlü anlatımın yanı sıra canlandırma, beden dili vb. farklı iletişim biçimlerinin gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Tablo 3. Teknoloji İçin Sunulan Öneriler

Tema	Kod	Kaynak
Teknoloji	Etkileşimli Akıllı Tahta, Uygulama, Bilgisayar Kullanımı	Seemiller ve Grace, 2016
	Derslerin Video Sunumu, Görüntü, Çift Yönlü Ses Kullanımı	Au-Yong-Oliveira vd., 2018
	Sosyal Medya Hesaplarını Eğitim İçin Kullanmak	Schroth, 2019
	Yapay Zekâ Öğretim Asistanı, Yapay Zekâ Öğretimi Kullanma	Jurenka vd., 2024
	Yapay Zekâ Destekli İş Yeri Uyumu İçin Çalışma	Chan, 2023
	Remind Gibi Hatırlatıcı Uygulamalar Kullanma	Chicoreanu ve Amza, 2018
	Online Toplantılar, Elektronik Çalışma Saatleri Düzenleyerek Çalışma	Bhatt ve Singhi, 2020
	Maxwhere3d Platformu, Oyunlaştırma, BYOD, Vb.) Gibi Oyunlaştırma Programlarının Kullanılması	Schapsis vd., 2025
	360° Dereceli Artırılmış Gerçeklik İle Üretilen Materyal Kullanımı	Pandit, 2015
	Belirli Aralıklarla Tablet ve Telefon Okuması Gerçekleştirme	Rannula vd., 2020

Tablo 3, Z kuşağının teknoloji kullanım yeteneklerine yönelik önerileri içermektedir. Buna göre yapılan incelemeler sonucunda etkileşimli akıllı tahta, uygulama, bilgisayar kullanımı, video sunumu yapma, sosyal medya hesaplarını eğitim için kullanmak, yapay zekâ öğretimi kullanma Remind gibi hatırlatıcı uygulamalar kullanma, Online Zoom, Teams, Meet, toplantıları düzenleyerek elektronik çalışma saatleri oluşturma, (Maxwhere3d, BYOD vb.) gibi oyunlaştırma programlarının kullanımı, artırılmış sanal gerçeklik, telefon, tablet okuması yapma gibi faaliyetler önerilmiştir.

Tablo 4. Nitelikler İçin Sunulan Öneriler

Tema	Kod	Kaynak
Niteliksel	Gerçek yaşam deneyimlerini ders içeriğine dâhil etme ve teori içeriğini gerçek yaşam ile ilişkilendirme	Hernandez-de-Menendez, 2020
	Esnek çalışma saatleri oluşturma	Febriana ve Mujib, 2024
	Seçmeli ders ve konu oluşturma	Hilçenko, 2020
	Dikkat süresi azlığına yönelik birçok öğretim tekniğini aynı anda kullanma	Huss, 2023
	Yoğun dijitalleşmeye bağlı olarak geleneksel mentörlüğün dışında dijital mentörlük sağlama	Zachar ve Fain, 2022

Tablo 4, Z kuşağın kişilik özelliklerine göre sunulan önerileri içermektedir. Buna göre ise gerçek yaşam deneyimleri için eğitimlerin hayata entegre edilmesi, standart çalışmayı sevmeyen Z kuşağı bireyleri için esnek çalışma saatleri oluşturma, seçmeli ders ve konu oluşturma, dikkat dağınıklığına paralel olarak birçok öğretim tekniğini aynı anda kullanma ve dijital mentörlük sağlama önerileri sunulmuştur.

5. Sonuç

Z kuşağı bireylerinin yeni eğitim teknolojilerine olan eğilimi sebebiyle hazırlanan çalışmaların öneriler bölümleri incelendiğinde İşbirliği, İletişim, Teknoloji ve Niteliksel olmak üzere toplamda dört temada meydana gelmekte, bu temaların her biri kendi içerisinde birçok kod bulundurmaktadır. Buna göre yeni dijital teknolojilerin ve Z kuşağı bireylerinin göz önüne alınması neticesinde aktif ve maksimum verim bulunduran eğitim ve iletişim faaliyetlerinin ortaya çıkması mümkündür. Araştırma sonucunda ve kuşağı bireylerin dijital teknolojileri olan eğilimi neticesinde bu teknolojilerin iletişim ve eğitim faaliyetleri içerisinde daha fazla yer alması gerekliliği vurgulanmıştır.

Z kuşağının dijital teknolojilerin içine doğduğu ve bu teknolojilere bağımlı bir hayat yaşadığı göz önüne alındığında geleneksel, statik eğitim biçimlerinin yerine interaktif uygulamalı esnek zamanlı ve dijital teknolojilere entegre bir eğitim biçiminin benimsenmesi hedef kitleye ulaşılması bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Bu nedenle sosyal medya hesapları eğitim faaliyetlerinde aktif bir şekilde kullanılabilir.

Ortak diskler aracılığıyla sanal gruplar, uygulamalar toplantılar, sanal laboratuvarlar meydana getirerek çalışmalar hazırlanabilmektedir. Youtube kanalları veya podcastler oluşturarak öğrencilerin bu yöndeki becerileri eğitim faaliyetlerinde aktif ve ilgi çekici biçimde kullanılabilir. Ders kapsamında öğrencilerin video, ses ve görsel çıktılar oluşturması, dijital teknolojileri etkin kullanmaları açısından önemlidir. Öğrencilerin esnek zamanlarda 7/24 gerçekleştirebileceği ödevlendirme sistemini kullanılması ve konu seçeneklerinin artırılarak aktif bir deneyim sağlanması ve kuşağının olumsuz stereotiplerinin yıkılmasında büyük önem taşımaktadır. Bu sayede kuşağın becerilerinin daha fazla ön plana çıkarıldığı bir eğitim faaliyetinin oluşturulması kuşağın eğitim programlarında daha başarılı olmalarına imkân tanımaktadır.

6. Kaynakça/References

- Adler, A. (2011). *The science of living*. CT: Martino, Mansfield Centre.
- Altunbay, M., & Bıçak, N. (2018). Türkçe eğitimi derslerinde “Z kuşağı” bireylerine uygun teknoloji tabanlı uygulamaların kullanımı. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken/Journal of World of Turks*, 10(1), 127-142.
- Alimin, I., & Tukiran, M. (2024). Exploring the efficacy of reward systems for Generation Z and millennials: A systematic literature review. *International Journal of Social and Management Studies*, 5(4), 10-20.
- Alruthaya, A., Nguyen, T. T., & Lokuge, S. (2021). The application of digital technology and the learning characteristics of Generation Z in higher education. *ArXiv Preprint arXiv: 2111.05991*.
- Akran, S. K., & Şen, G. (2023). Öğretmen adaylarının Z kuşağı kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metaforik analiz çalışması. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 11(1), 103-129.
- Au-Yong-Oliveira, M., Gonçalves, R., Martins, J., & Branco, F. (2018). Teknolojinin milenyum kuşağı üzerindeki sosyal etkisi ve yüksek öğrenim ve liderlik açısından sonuçları. *Telematik ve Bilişim*, 35(4), 954-963.
- Bakır, V., Arslan, C., & Dilmaç, B. (2023). Z-kuşağı üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek ve stresle başa çıkma becerileri ile temel psikolojik ihtiyaçlar arasındaki ilişki. *Millî Eğitim Dergisi*, 52(239), 2053-2076.
- Başal, A. (2014). *Ş kuşağı*. Akın Başal Eğitim ve Yayıncılık.
- Bayhan, V. (2020). Z kuşağı lise gençlerinde sosyal medya bağımlılığı ile siber zorbalık ve siber mağduriyet deneyimleri. *İlahiyat Akademi*, (12), 117-144.
- Beyaz, R. (2020). Z Kuşağı tüketicilerin kişilik özellikleri ve bilinçli tüketim eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 8(22), 51-75.
- Bhatt, I., & Singhi, R. A. (2020). New framework to revive industries with the help of advanced technology used as marketing tool. *International Journal of Engineering Technology and Management Science*, 4(4), 1-11.
- Chan, C. K. Y. (2023). A comprehensive AI policy education framework for university teaching and learning. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 20(1), 38.
- Chicioreanu, T. D., & Amza, C. G. (2018). Adapting your teaching to accommodate the Net Generation/Z-Generation of learners. In *The International Scientific Conference eLearning and Software for Education* (Vol. 3, pp. 13-20). National Defence University.
- Cretu, I., Grigore, M., & Scripcariu, I. S. (2020). Get ready for gen z, our next generation of medical students. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 69.
- Dimock, M. (2019). Defining generations: Where millennials end and generation Z begins. *Pew Research Center*, 17(1), 1-7.
- Erten, P. (2019). Z kuşağının dijital teknolojiye yönelik tutumları. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 190-202.
- Febriana, A., & Mujib, M. (2024). Increasing productivity of gen z employees: The role of flexible work arrangements and participative style. *SA Journal of Human Resource Management*, 22, 2489.
- Francis, T., & Hoefel, F. (2018). *True gen': Generation Z and its implications for companies*. McKinsey & Company, 12(2).
- Güzel, M. (2024). Görsel kültür ve kuşakların iletişim biçimleri: Sembol ve emojielerin kullanımı. *İletişim ve Medya Alanında Uluslararası Araştırmalar*, 12, 115.
- Hampton, D. C., & Keys, Y. (2017). Generation Z students: Will they change our nursing classrooms? *Journal of Nursing Education and Practice*, 7(4), 111-115.

- Hernandez-de-Menendez, M., Escobar Díaz, C. A., & Morales-Menendez, R. (2020). Educational experiences with Generation Z. *International Journal on Interactive Design and Manufacturing (IJIDeM)*, 14(3), 847–859.
- Hilçenko, S. (2020). How generation “z” learns better?. *European Journal of Social Science Education and Research*, 7(1), 01-16.
- Holmberg-Wright, K., Hribar, T., & Tsegai, J. D. (2017). More than money: Business strategies to engage millennials. *Business Education Innovation Journal*, 9(2), 14–23.
- Hussin, A. A. (2018). Education 4.0 made simple: Ideas for teaching. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 6(3), 92-98.
- Janssen, D., & Carradini, S. (2021). Generation z workplace communication habits and expectations. *IEEE Transactions on Professional Communication*, 64(2), 137–153.
- Jones, V., Jo, J., & Martin, P. (2007). Future schools and how technology can be used to support Millennial and Generation-Z students.; *1st International Conference of Ubiquitous Information Technology*. UBIC, Dubai.
- Jurenka, I., Kunesch, M., McKee, K. R., Gillick, D., Zhu, S., Wiltberger, S., & Ibrahim, L. (2024). Towards responsible development of generative AI for education: An evaluation-driven approach. *ArXiv Preprint ArXiv: 2407.12687*.
- Karadoğan, A. (2019). Z kuşağı ve öğretmenlik mesleği. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 9-41.
- Karina, M., Bila, N. S., Primantari, R., Tara, J. D., Rahmawati, A. F., Murti, N. W., & Novita, M. V. (2021). *Gen z insights: Perspective on education*. Unisri Press.
- Kaya, İ., & Çiçek, H. (2023). Z kuşağı kişilerin sosyal medya kullanımlarının işsizlik kaygısına etkisi: Adalet meslek lisesi örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İnsan Kaynakları Yönetimi Dergisi*, 2(1), 15–27.
- Levickaite, R. (2010). Generations X, Y, Z: How social networks form the concept of the world without borders (the case of Lithuania). *LIMES: Cultural Regionalistics*, 3(2), 170–183.
- McCoy, B. (2020). Gen Z and digital distractions in the classroom: Student classroom use of digital devices for non-class related purposes. *Journal of Media Education*, 11(2), 5–23.
- McCann, J. (2022). The coronavirus effect: How to engage generation z for greater student outcomes. Purdue Global.
- Mohr, K. A., & Mohr, E. S. (2017). Understanding generation z students to promote a contemporary learning environment. *Journal On Empowering Teaching Excellence*, 1(1), 9.
- Nicholas, A. J. (2020). Preferred learning methods of generation z. *Faculty and Staff-Articles & Papers*. 74.
- Pandit, V. (2015). *We are generation z: How identity, attitudes, and perspectives are shaping our future*. Brownbooks. Orm.
- Pekel B, Kaya T, Çalışkan F, Doğan M, Öner S, Kaya T, Özyıldız Z., & Erbay E (2020) Z kuşağı öğrencilerinin iş hayatı kişilik özelliklerinin ve iş beklentilerinin belirlenmesi: Ankara Üniversitesi örneği. *Sağlık Hizmetlerinde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 1(1),1-9.
- Prensky, M. (2001). Dijital yerliler, dijital göçmenler, I. *On The Horizon*, Ncb University Press, 9(5),1-6.
- Punch, K. F., & Oancea, A. (2014). Introduction to research methods in education. Sage Publications.
- Purcell, K., Rainie, L., Heaps, A., Buchanan, J., Friedrich, L., Jacklin, A., & Zickuhr, K. (2012). How teens do research in the digital world. *Pew Research Center*. <https://www.pewinternet.org/2012/11/01/how-teens-do-research-in-the-digital-world> adresinden erişilmiştir.
- Rannula, K., Sörmus, E., & Piirsalu, S. (2020). Generation Z in higher education–investigating the preferred medium of text in academic reading. *EPH-International Journal of Educational Research*, 4(3), 1-6.

- Rideout, V. J., Foehr, U. G., & Roberts, D. F. (2010). *Generation MZ: Media in the lives of 8–18 year olds*. Menlo Park, CA: Kaiser Family Foundation.
- Schenarts, P. J. (2020). Now arriving: surgical trainees from generation z. *Journal Of Surgical Education*, 77(2), 246-253.
- Schapsis, C., Chiagouris, L., & Wingate, N. (2025). Decoding Generation z's habits: The augmented reality shift from gimmick to utility in omni-digital shopping. *Journal of Product & Brand Management*, 34(1), 119-135.
- Schwieger, D., & Ladwig, C. (2018). Reaching and retaining the next generation: Adapting to the expectations of gen z in the classroom. *Information Systems Education Journal*, 16(3), 45.
- Seemiller, C., & Grace, M. (2016). *Generation Z goes to college*. John Wiley & Sons.
- Sproutsocial. (2025). Gen z in social media. <https://sproutsocial.com/insights/gen-z-social-media/> adresinden erişilmiştir.
- Tapscott, D. (2009). *How the net generation is changing your world*. NY: McGraw–Hill.
- Tóbi I. (2013). A fiatalok fogyasztása, tartalomfogyasztása–Irodalomkutatás. A, XXIII. Tavaszi Szél Konferencia, Budapeşte.
- TÜİK. (2024). <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Bilim,-Teknoloji-ve-Bilgi-Toplumu-102> adresinden erişilmiştir.
- We Are Social, (2024). <https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024/> adresinden erişilmiştir.
- Yılmaz, E., & Aktürk, A. (2021). *Z kuşağı bir nesli anlamak*. Palet Yayınları.
- Zachary, L. J., & Fain, L. Z. (2022). *The mentor's guide: Facilitating effective learning relationships*. John Wiley & Sons.